

An aerial, black and white photograph of a busy pedestrian street. Numerous people are seen walking in various directions, some in groups and some alone. The street is wide and paved, with some faint markings. The overall scene is one of a bustling urban environment.

Raad voor Rechtsbijstand

**Jaarplan 2024 en
Strategische agenda
2024-2027**

Onze maatschappelijke opgave

Missie

De Raad is in onze democratische rechtsstaat verantwoordelijk voor de optimale organisatie en het borgen van goede gesubsidieerde rechtsbijstand en mediation voor minder draagkrachtige burgers. Daarnaast voeren we (een deel van) de Wet schuldsanering natuurlijke personen en de Wet beëdigde tolken en vertalers uit.

De Raad voor Rechtsbijstand maakt zich sterk voor toegang tot het recht voor minder draagkrachtige burgers door een goede organisatie van de gesubsidieerde rechtsbijstand (artikel 18 Grondwet)

“Het borgen van goede gesubsidieerde rechtsbijstand en mediation voor minder draagkrachtige burgers: dat is waar we voor staan”

Visie

Toegankelijke en efficiënte dienstverlening voor burgers en professionals; goede ondersteuning voor geschiloplossing en -indien nodig- voor rechtsgang.

Dienstverlening in samenhang met ketenpartners en professionals: vermijden van onnodige onderlinge bureaucratische processen voor burgers door soepele overgang in dienstverlening.

Kwaliteitsborging van de dienstverlening aan burgers.

Doorontwikkeling en innovatie van het stelsel in samenwerking met ketenpartners en professionals.

Onafhankelijke en onderbouwde rapportage over de werking van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand en de wettelijke schuldsanering.

Vermindering van geschillen tussen burgers en overheid door bij te dragen aan signalering van overmatige juridisering en mee te denken over ondersteuning voor geschiloplossing.

Concreet wil de Raad voor Rechtsbijstand in 2024

Wet op de rechtsbijstand (Wrb)

- Voor circa 260.000 burgers adequate rechtsbijstand of mediation regelen door gekwalificeerde dienstverleners.
- Hierdoor zullen op basis van de Wrb 383.000 toekenningen voor rechtsbijstand worden afgegeven.
- De verdeling van de rechtsgebieden is als volgt:
 - Civiel recht: 144.000
 - Bestuursrecht: 44.000
 - Asiel: 46.000
 - Straf regulier: 74.000
 - Straf ambtshalve: 51.000
 - Mediation: 16.000
 - Lichte Adviestoevoeging: 8.000
- Dat er 6.200 advocaten en 800 mediators ingeschreven staan in het Register van rechtsbijstandverleners.
- Dat in 111.000 gevallen een burger voorzien is van rechtsbijstand in het kader van een piketdienst, wanneer deze burger zijn vrijheid is ontnomen.
- Dat 36.650 asielzoekers in aanmeldcentra zijn gekoppeld aan een advocaat.

Advocaten

Mediators

Regelingen

Uitvoering geven aan onderstaande regelingen (inclusief aantal verwachte toekenningen):

- Herstelregeling KinderopvangToeslag: 16.000
- Uithuisplaatsing KinderopvangToeslag: < 100
- Regeling advies zelfredzaamheid (inclusief derdelanders): 6.000
- Regeling Mijnbouwschade Groningen: 2.000
- Gezagsbeëindiging en uithuisplaatsing: 2.500
- Klokkenluidersregeling: < 100

Burgers met een hulpvraag voorzien in de best passende advocaat of mediator door middel van matching. Daarnaast zorgen we ervoor dat burgers toegang hebben tot rechtsbijstand en niet tussen wal en schip vallen.

Wsnp beëindigd met een schone lei

Wet schuldsanering natuurlijke personen

- 300 bewindvoerders ingeschreven in het Register van bewindvoerders.
- Instroom van boven 2.500 zaken.

 Bureau Wsnp

Wet beëdigde tolken en vertalers

- 3.200 personen* ingeschreven in het Register van beëdigde tolken en vertalers.

Noot: één persoon kan meerdere inschrijvingen hebben.

- 3.316 inschrijvingen als tolk op C1-niveau
- 979 inschrijvingen als tolk op B2-niveau
- 4.401 inschrijvingen als vertaler
- 1.867 registraties van tolken op de Noodlijst

 Bureau Wbtv

Aantallen 01-08-2023

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Door een toegankelijke en efficiënte dienstverlening:

Alle aanvragen (inclusief regelingen) binnen de gestelde doorlooptijden verwerken met daarbij mensgericht werken als speerpunt. Daarbij hoort de inbedding van deze werkwijze bij de medewerkers.

Door te voldoen aan de huidige dienstverleningsstandaarden:

- **Digitaal ondersteuning van de processen**
 - Alle processen inschrijven en uitschrijven van advocaten en mediators zijn gedigitaliseerd.
 - Alle aanvragen mediation kunnen digitaal worden ingediend bij de Raad.
- **Transparantere processen (inzicht in aanvragen/proces door burger en advocaat of mediator)**
 - De processen inkomensverklaring, mediation en het kiezen van de best passende advocaat of mediator zijn inzichtelijk op het portaal voor de burger en transparant weergegeven.
- **Transparantere besluiten (heldere en begrijpbare besluiten)**
 - Alle Wrb-besluiten zijn burgergericht geschreven en toegankelijker.
- **Inclusiviteit van de digitale en niet-digitale burger**
 - Het aantal processen dat digitaal wordt aangeboden voor de burger is met 50% vermeerderd.
 - Het programma 'Vervanging applicatielandschap Wrb' zal de inclusiviteit van de dienstverlening vergroten door speciale aandacht te besteden aan mensen met visuele, digitale of taalkundige beperkingen. De service wordt o.a. verleend via telefoon en post en begrijpelijk taalgebruik.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Door kortere doorlooptijden:

- 1^e aanvragen toekenning en vergoeding regulier vanaf 1 juli 2024 binnen zes weken afhandelen.
- 1^e aanvragen en vergoeding High Trust op 1 juli 2024 binnen tien werkdagen afhandelen.
- Mutatieverwerking op 1 juli 2024 binnen zes weken afhandelen.
- 1^e aanvragen toekenning en vergoeding regulier op 31 december 2024 binnen vijf weken afhandelen.
- 1^e aanvragen toekenning en vergoeding High Trust op 31 december 2024 binnen tien werkdagen afhandelen.
- Mutatieverwerking op 31 december 2024 binnen vijf weken afhandelen.

Door de telefoon in 90% van de gevallen binnen 20 seconden op te pakken:

Streven naar **rechtmatigheid** met een onrechtmatigheid van < 2% op zowel toevoegen als vaststellen.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

- **Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)**

- Monitoren van de effecten van de wetswijzigingen met als doel om oplossingen aan te dragen voor geconstateerde knelpunten (i.s.m. ketenpartners).
- Pilot Wsnp omzetten naar staand beleid én samenvoegen met het huidige arrangement (toekenning dwangvoorzieningen) tot een nieuwe regeling, met daarnaast als doel een breder gebruik van dit arrangement.
- Bestendigen bestand Wsnp-bewindvoerders.
- Verder intensiveren van voorlichting over de wijzigingen van de Wsnp en het arrangement.

- **Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbtv)**

- Stimuleren van een jaarlijkse groei van Rbtv-tolken van 3% tot 5%, zodat de inzet van registertolken steeds breder plaats vindt.
- Realiseren doorstroming van de Noodlijst naar B2-niveau en van B2-niveau naar C1-niveau o.b.v. interventies die in samenwerking met de intermediairs worden uitgewerkt en doorgevoerd.
- Vergroten aantal talencombinaties in het register. Op dit moment staan er in het Rbtv tolken voor 134 tolkcombinaties met Nederlands als brontaal (en aanvullend 63 tolkcombinaties vreemde taal/vreemde taal).
- Intensiveren samenwerking met andere registers met tolken (en vertalers) in Nederland en Vlaanderen.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Door mensgericht te werken

In individuele gevallen waarin wet- en regelgeving schrijnend en hardvochtig uitpakt, neemt de Raad daarom de verantwoordelijkheid om:

- Binnen onze mogelijkheden, toch een toevoeging toe te kennen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van discretionaire bevoegdheden.
- Hardheden in wet- en regelgeving systematisch te signaleren bij JenV en bij een geconstateerde hardheidvoorstellen aan JenV een tijdelijke regeling in te richten en deze monitoren via een feedbackloop.

- Het aantal gegronde bezwaren laten dalen met 10%.
- Aantal afwijzingen analyseren en de motivering van besluiten verbeteren.
- De uitkomst van de nulmeting van de mensmatigheidstoets met de helft verbeteren.
- JenV nogmaals wijzen op de hardheden en vragen om discretionaire bevoegdheid in schrijnende situaties.
- Onderzoek naar mogelijke inkomensafhankelijke obstakels in de Wrb.

Vervolg Ratz-rapport

Voorstellen aan JenV dat na de wetwijziging de Wrb conform artikel 18 Grondwet wordt uitgelegd en toegepast en in lijn met het Ratz-advies positief en adaptief kan functioneren.

HART VOOR
DE
BURGER

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Inzet op een preventiegerichte aanpak

- De ketenpartners verkennen langs de lijnen van het Ratz-rapport een concreet plan voor de inzet van mediators en advies van advocaten aan de eerste lijn en betrekken daarbij de inhoudelijke inzichten en ervaringen uit pilots in het kader van de stelselvernieuwing en uit de Maatschappelijk Effectieve rechtspraak. De Raad zal hierbij met name de matching en financiering uitvoeren.
- De Raad blijft signalen van hardheden melden bij JenV en neemt de signalen op in het jaarverslag en in de Stand van de Uitvoering. Ook worden de verschillende initiatieven op gebied van signalering in kaart gebracht en met ketenpartners afgestemd.
- De Raad onderzoekt of en zo ja hoe structurele rechtsbijstand ingezet kan worden (de mogelijkheid om tegelijkertijd aan meerdere rechtzoekende burgers rechtsbijstand te verlenen door het bundelen van dezelfde type zaken, dan wel zaken tegen dezelfde wederpartij).

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Werken aan voldoende aanbod van sociaal advocaten

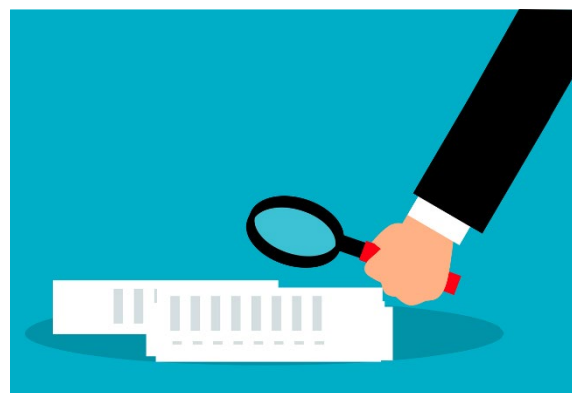
- De Raad maakt een begin met onderzoek naar hoe het forfaitaire stelsel kan worden geoptimaliseerd. Te denken valt onder andere aan het differentiëren in zaken en taken van rechtsbijstandsverleners (o.a. op basis van uitkomsten van urenbestedingen) en meer maatwerk voor extra uren. De Raad bekijkt wat nodig is om het financieringsstelsel conform de motie Sneller (ingediend op 18 oktober 2023, TK 31 753, nr. 277) aan te passen.
- De Raad verkent samen met de NOvA en JenV hoe sociaal advocaten kunnen worden ontzorgd door de mogelijkheden voor indienstneming of andere varianten daarop te onderzoeken.
- De Raad intensiveert samen met de ketenpartners de inspanningen om studenten en net-afgestudeerde juristen te interesseren voor de sociale advocatuur.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Kwaliteit van sociaal advocaten en mediators verhogen en borgen

- Door in samenwerking met de NOvA en MfN een programma te ontwikkelen voor de kwaliteitsborging van sociaal advocaten en mediators.
- Door in samenwerking met het Juridisch Loket de mogelijkheden te verkennen om tot een gezamenlijke kwaliteitsborging van de diagnose te komen, zodat de rechtzoekende zo snel mogelijk de passende hulp krijgt aangeboden.
- Door inzicht te krijgen in de kwaliteit door de feedbackloops en gebruikersevaluaties die het Kenniscentrum uitvoert.

Wat heeft de Raad hiervoor nodig?

- Blijvende support vanuit JenV om te investeren in de sociaal advocatuur en mediation.
- Instandhouding van de goede betrekkingen met de ketenpartners.
- Ruimte voor de Raad en ketenpartners bij de vormgeving en uitvoering van de taken in het stelsel (het hoe).
- Continuïteit met betrekking tot de prioriteiten zoals nu voorzien. Niet te veel ad hoc opdrachten en de Raad moet reëel kunnen aangeven wat er mogelijk is.
- Passende financieringssystematiek voor de apparaatskosten.

Strategische agenda 2024-2027

Wat wil de Raad voor burgers en advocaten/mediators* bereiken?

- **Passende rechtshulp voor de burger.** Door vroegtijdig de best passende dienst en advocaat/mediator aan te bieden voor de hulpvraag van de burger (matching). Hiertoe is intensieve samenwerking met eerstelijnsorganisaties en *up to date* ICT essentieel.
- **Meer mensgericht werken.** Door als het ontzeggen van de toegang tot het recht in individuele gevallen schrijnend en hardvochtig uitpakt, gebruik te maken van de mogelijkheden van de Raad om deze toegang alsnog te verstrekken. Daarnaast met ketenpartners en netwerkpartners via o.a. onderzoek door het Kenniscentrum in beeld brengen welke verborgen groepen (nog) geen gebruik maken van het stelsel en gezamenlijk zoeken naar oplossingen voor obstakels in de toegang tot het recht.
- **Betere kwaliteit van de dienstverlening** voor de burger. Door via een feedbackloop de dienstverlening blijvend te verbeteren.
- **Beter inzicht in en betere regie voor de burger** over (de oplossing van) de eigen hulpvraag.
- **Doelmatigheid vergroten** van het stelsel, door snel de adequate hulp te bieden en als nodig terug te verwijzen naar de eerste lijn.
- **Structureel reële vergoeding** voor advocaten/mediators om ook duurzaam dienstverlening aan te kunnen bieden voor de burger.
- **Betere kennisbasis ontwikkelen voor het stelsel** via onderzoek en feedbackloops de kennis over en het inzicht in het stelsel steeds te verbeteren.

*Indien 'advocaat/mediator' genoemd wordt, kan ook gelezen worden 'andere professionals die rechtsbijstand verlenen in het kader van de Wrb (artikel 13 Wrb).'

Om dit te realiseren voert de Raad vijf kerntaken uit

De komende jaren werkt de Raad toe naar het **hedendaags uitvoeren** van zijn **kerntaken** in de complete dienstverlening.

Houden en beheren van een register van advocaten en mediators

De Raad beheert een register waarin advocaten en mediators zijn ingeschreven die voldoen aan kwaliteitseisen die de Raad aan hen stelt via de inschrijving. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de beroepsorganisaties.

Ontwikkelen en onderhouden van een dienstencatalogus van beschikbare diensten en advocaten/mediators

De Raad ontwikkelt en onderhoudt een dienstencatalogus voor specialistische hulp van advocaten en mediators passend bij de hulpvraag van de burger. Elke dienst bevat de beschreven en bewezen aanpak, aard en omvang van de dienstverlening en advocaten/mediators die deze dienst aanbieden.

Borgen van de kwaliteit van de aangeboden diensten op basis van een breed spectrum aan criteria

Om de kwaliteit van de geboden dienstverlening binnen de gesubsidieerde rechtsbijstand te borgen, maakt de Raad gebruik van onder meer het opstellen en bijhouden van kwaliteitseisen. Een kwaliteitskader met criteria voor goede rechtsbijstand wordt samen met ketenpartners ontwikkeld. Op basis van periodiek onderzoek, data en praktijkervaring blijven de kwaliteitscriteria voor een lerend stelsel up-to-date.

Matchen van de hulpvraag van de burger met de passende dienst en dienstverlener

De Raad zorgt voor een laagdrempelig proces voor de burger en *matcht* de hulpvraag van de burger en de meest passende dienst en advocaat/mediator. De Raad selecteert daarvoor een aantal kwalitatief geschikte dienstverleners die de dienst aanbieden en die passen bij de door de burger opgegeven voorkeuren.

Monitoring en evaluatie van het stelsel via onder meer de jaarlijkse Stand van de uitvoering Rechtsbijstand

De Raad brengt een leercurve aan in het hele dienstverleningsproces zodat dit snel aangepast en verbeterd kan worden. De Raad zet kwaliteitsinstrumenten in voor monitoring en evaluatie zoals enquêtes. Daarmee onderzoekt de Raad hoe burgers de werkwijze ervaren en of zij goed geholpen worden. De Raad verbetert daarnaast de kwaliteit van de dienstverlening van advocaten/mediators via collegiale toetsing en peer review en monitort. Door feedbackloops borgt de Raad de kwaliteit van de diensten in een duurzaam stelsel.

Wat gaat de Raad in 2024 doen aan de transitie, mensgericht werken en vernieuwing van ICT?

De transitie

- **Technisch:** Naar een geactualiseerd ICT-landschap met bijbehorende gemoderniseerde processen dat wendbaar is voor toekomstige veranderingen. In 2024 worden hiervoor de volgende projecten uitgevoerd: project zaaksysteem (startend met de inkomensverklaring), project rechtzoekende register, project planningstool asiel, project matching en het project portalen startend met het portaal voor de mediators waarbij de aanvragen digitaal kunnen worden ingediend en eigen gegevens beheerd.
- **HRM:** De Raad voert het opleidingsplan mensgericht werken uit. Aan de hand van de 0-meting digifitheid worden ontwikkelactiviteiten uitgevoerd om alle Raadsmedewerkers digitaal fit te krijgen en te houden. Daarnaast een strategische personeelsplanning uitvoeren in het licht van de transitie en vervanging ICT. De kernwaarden van de Raad zijn vertaald naar concreet gedrag en Kritische GedragsIndicatoren om de cultuur en identiteit van de Raad te bestendigen. Talentmanagement integraal opnemen in het bestaande HR-instrumentarium.
- **Processen:** Actualiseren en renoveren van alle Wrb-processen waarbij de kerntaken op een hedendaagse manier worden uitgevoerd. Burgers kunnen zich via eerstelijns partijen zoals het Juridisch Loket en Rechtswinkels bij de Raad melden, via de advocaat of mediator, of zich rechtstreeks bij de Raad melden om een passende dienstverlener te krijgen die hen bijstaat bij hun hulpvraag. Daarnaast ontwikkelt de Raad een feedbackloop ter verbetering van het dienstverleningsproces.
- **Vernieuwde financieringsystematiek:** Een hedendaagse invulling van de kerntaken en de structurele inbedding van de financiering van de automatisering vragen om een herziening van de huidige financieringsystematiek. In 2024 opstellen van uitgangspunten voor de herziening door de Raad en het ministerie van JenV.

Mensgericht werken

- Verdere introductie en ontwikkeling van de werkwijze om mensgericht te werken.
- Doorlopend: casusbesprekingen, beter motiveren van besluiten en interne opleidingen mensgericht werken.
- Team Kompas: aanvragen die zelfredzaamheid van de burger raken met elkaar bespreken vanuit verschillende perspectieven om zo het meest passende besluit te nemen.
- Professionalisering van het signaleringssysteem van de Raad.
- Project nieuwe opzet en inrichting Kenniswijzer.

Vernieuwing van ICT

- Noodzakelijk, om beter te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving EN om de burger optimaal te kunnen bedienen.
- Nieuwe applicaties verzorgen een geautomatiseerde afhandeling van eenvoudige processen waardoor er meer focus en tijd is voor complexere aanvragen.

An aerial, high-angle photograph of a large group of people walking on a light-colored, possibly paved, surface. The people are seen as dark silhouettes against the bright background. They are scattered across the frame, some walking in small groups, others alone. The overall scene suggests a busy public space or a transit area.

Raad voor Rechtsbijstand

**Eenieder, ook die minder draagkrachtig is,
kan zich in rechte laten bijstaan (naar artikel 18 Grondwet).**